

nyi őszinteség, bizalom, és biztos siker lehetősége kecsegtette akkor, ha az előadó az ismeretlenség homályából tárgyilagos válaszokat adhatna a kérdezőknek! és mennyi kétségbeesett, sze encsétlen szü.öt és gyermekeket menthetnénk ki a különféle »pszichoanalitikusok« és áltanácsadók skarmaiból! Mennyi szülő látná be gyakran saját fia tanárának igazságát, ha az ismeretlen, tárgyilagos idegen véleménye megegyeznék az ő állítólagos »ellenséges« tanárukkal!

Erre elsősorban a tanár hivatott. Nem kell u. n. külön nevelőa tanár, elég az osztályfőnök: Ha az végiglátogatja tanulóit otthonukban, szálláshelyükön, ha a katedráról leszállva otthoniasan elbeszélget velük, ha a fogadóórákon, szülői értekezleteken, szülők iskolájában megértő, szerető hangon szól, ha éreztetni tudja tárgyilagos igazságát, csak azok a szülők fordulnak el tőle, akikről beszélni jelen értekezéa sünkben nem tartottuk érdemesnek. Le kell számolni azzal, hogy ilyenek mindig voltak, vannak és lesznek. A többiek számára azonban lehet mód a segítségre, a szülői ház és az iskola együttműködésére. És ez az eljárás megengedett mellékkeresetet biztosíthat egyes tanároknak is, a tanügyi hatóság részéről.

Kell, hogy a magyar ifjúság, önmagában is, a szülőkön és a tanárokon keresztül is, megtalálja az életben való érvényesülés lehetőségét. A jövő nemzedékért, egy új ezerév megteremtőiért és fenntartóiért kell, hogy legyen a nemzetben hit, jog és erő.

Pornai Gyula.

Módszer vagy tankönyv.)*

A Nevelésügyi Szemlében ismételten felvetődött, de csaknem úton útfélen hangoztatott és megvitatott problémához kívánok röviden hozzászólni egy új iskolatípus, az ipari középiskolák szemszögéből. Előre kell bocsátani azt, hogy egészen különleges helyet foglal el ez az iskolafajta a többi középiskola között, mind hatalmas tananyaga (általános műveltség és szakműveltség), mind a tanulók magas óraszámja (heti 46—48 óra) miatt. Eppen ezért hozzászólásommal csupán a módszer és tankönyv „mérleg” egyik sepernyőjébe szeretnék néhány érvet elhelyezni.

Az ipari középiskolák III.—IV. osztályainak irodalomtörténeti anyaga lényegében megegyezik a gimnáziumok VII.—VIII. osztályának anyagával. Heti 3 óra áll a rendelkezésre. Viszont a növendékeknek a heti 46—48 óra miatt az otthoni begyakorlásra vagy mondjuk inkább tanulásra alig jut idejük. Ez eleve eldönti azt, hogy a mi iskolafajtánknál a helyes és jó módszernek sokkal nagyobb jelentősége van, mint a tankönyvnek. A tanulók ugyanis arra kényszerülnek, hogy a tananyag iskolai feldolgozását megörökítő kissé részletesebb vázlat alapján otthon feldolgozzák, nem pedig megtanulják az előző óra anyagát. Szövegtanulásról tehát nálunk szó sincsen, hanem inkább iskolai begyakorlásról. Ennek sikere pedig a módszertől függ. A következő órán az a

(Hozzászólás a magyar irodalom tanításának időszerű kérdéseire az ipari középiskolák szemszögéből.)

bizonyos „leckerkerü beszámoló“ átlag tanulókat véve figyelembe, eléggé folyamatos előadásban történik. Igaz, hogy tanulóink ehhez már hozzászórtak, hiszen a III., IV. osztályban hittan, magyar és történelem tankönyveken kívül — pedig még egy sereg tantárgyunk van — nemcsak tankönyvek, hanem sok esetben még segédkönyvek sem állanak a növendékek rendelkezésére. Tehát csaknem minden tantárgyból „szöveg csinálásra“ kényszerülnek a tanulók, hogy idézzem Vajtai Istvánt.

Megmaradva a magyar irodalom tanításánál, a jó tankönyv és időhiány problémáját az olasz ipari középiskolák olasz irodalmi anyagának, tanítási módjának, elosztásának, tankönyvének ismertetésével szeretném megvilágítani.

Az olasz ipari középiskolákban, melyek szintén 4 évfolyamosok, az irodalmi anyag 4 tanévre van arányosan elosztva. Egyéb nyelvi, sztilisztikai műfajelméleti (poetikai) részek az egyes irodalmi olvasmányokhoz, csatlakoznak. Már az olasz tankönyvek címe elárulja, hogy a bőséges irodalmi szemelvényeken van a hangsúly: „Storia e Antologia della letteratura italiana“. Maguk a tankönyvek egy-egy osztály számára 600—800 oldalasak. A beosztásuk pedig a következő: rövid ismertetés egy-egy korról illetve írásról (életrajz is), ez is lehetőleg idézetekkel teli. Utána bőséges szemelvény (Tassótól pl. 200 oldal, D' Annunziótól 60 oldal), nyelvi magyarázatok. Majd újabb író, újabb szemelvény stb. Az egyes tankönyvek végén műfajelméleti ismertetések, összefoglalások vannak, valamint bibliográfia. Heti óraszám az I—IV. osztályig: 5, 5, 3, 3.

Ha már most konkrét alakban a mi viszonyainkra akarnók ezt alkalmazni, elsősorban a heti óraszámot kellene felemelni (Újabb probléma: minék a rováására?), másodsorban tankönyveinket bőségesebb szemelvényvel kellene ellátni, ezáltal az ifjúsági könyvtárjegyék kifogásolhatóan kevés könyv olvasását engedélyező felfogása által keletkezett nehézség is kiküszöbölhető lenne. A kiválogatásnál a helyes szempont természetesen a vallás erkölcsi és nemzeti nevelést előmozdító szemelvényeken volna, és akkor minden tankönyvben megtalálhatók lennének pl. Heltai fabulái és Koháry versei is. Jó tankönyv pedig a már többektől is követelt nyilvános tankönyvpályázat nélkül nehezen képzelhető el.

Összegezve: módszer vagy tankönyv? Mindkettő, de előbbre való a módszer. A jó tankönyv követelménye pedig a bőséges szemelvény, mert „az író a fontos, nem az íróról szóló tudomány!“

Kolozsvári János